

När måste man betala avgift för felaktig parkering?

A Inledning

Den 19 augusti fick jag en kontrollavgift på 900 kr när jag parkerade i Arenagaraget i södra Stockholm. Jag hade betalat med appen EasyPark men loggat in på fel parkeringsområde. Jag överklagade avgiften och slapp betala. Men Stockholm Parkering betonade att det var en engångshändelse; nästa gång skulle jag inte slippa kontrollavgiften.

När jag skrev om det här i en söndagsbetraktelse den 3 september fick jag många kommentarer. Och det uppstod en del diskussioner om när man kan slippa avgiften. Så jag bestämde mig för att ta reda på det lite bättre. Därav denna promemoria.

Min tanke är att promemorian ska fyllas på allteftersom jag får mer kunskap, gärna med hjälp av andra som känner till t.ex. domstolsavgöranden eller analyser som kan ha gjorts. Så därför uppmanar jag alla som känner till intressanta parkeringsavgöranden, särskilt från Högsta domstolen eller någon hovrätt, att informera mig på adress glambertz@hotmail.com.

Däremot kan jag tyvärr inte uppmana någon att berätta om problem eller ställa frågor till mig. Jag har inte tid med det. I stället får den som själv har ett problem av parkeringsjuridiskt slag försöka hitta svaret i t.ex. denna PM. Den kan kanske i varje fall vara till viss hjälp för den som vill komma närmare ett svar.

B Några frågor som kan uppkomma

Det kan dyka upp en rad olika frågor när någon har parkerat ”mer eller mindre fel”. Av den ”Parkeringshandbok – lagstiftning, reglering och tillståndsgivning” som upprättats inom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) framgår att parkeringsjuridiken innehåller mycket mer än den möjliga felparkeraren tänker sig. Den som vill läsa om en väldig massa parkeringsanknutna frågor kan göra det här (handboken): <https://skr.se/download/18.583b3b0c17e40e3038449020/1642427659877/7585-535-6.pdf>.

Här lämnar jag dock det mesta åt sidan och tar bara upp sådana frågor som handlar om *möjliga felparkeringar*. Jag berör bara situationer som kan uppfattas som lite knepiga och som kan förväntas dyka upp någorlunda frekvent. Inriktningen är alltså mot det som är praktiskt viktigt och bra att veta för oss bilister.

Här är några av de frågor som jag tar upp:

1. Måste man erlägga kontrollavgift om man har betalat för parkeringen men inte lagt parkeringsbiljetten synlig i bilen? Gäller detsamma för parkeringsskivor och parkeringsdosor? – *Biljettens/parkeringsskivans placering*

2. Hur är det om man har betalat och lagt biljetten innanför vindrutan men på ett sätt som lurat parkeringsvakten att tro att man inte har betalat eller att parkeringstiden har gått ut? – *Otydlig parkeringsbiljett*
3. Måste man betala kontrollavgift om man har råkat logga in på ett felaktigt parkeringsområde i någon av parkeringsapparna? Hur är det om man har betalat i en app där det visserligen gick att betala men där man inte fick betala enligt skyltningen på platsen? – *Vilseledande app*
4. Måste man betala kontrollavgift om man har gjort en mindre felaktig inmatning i appen? – *Eget fel i appen*
5. Måste man betala kontrollavgift om skyltningen har varit så otydlig att man har lurats att parkera fel? – *Otydlig skyltning*
6. Måste man betala kontrollavgift om man var i en nödsituation? – *Nöd*
7. Måste man betala kontrollavgiften om man annars har en mycket god ursäkt för att parkera på platsen? – *Annan ursäkt*
8. Måste man betala även om förseelsen är minimal eller om det annars är oskäligt att felparkeringsavgift tas ut? – *Obetydliga förseelser, oskäligt*
9. Måste man betala om man invänder att man inte alls parkerade på platsen och inte heller har fått någon parkeringsbiljett? – *Bevis för parkering*
10. Måste man betala kontrollavgiften t.ex. a) om parkeringsanmärkningen har överlämnats på ett felaktigt sätt, b) om anledningen till parkeringsförbudet är borta eller c) om parkeringsvakten var obehörig? – *Andra fall*

För skojs skull nämner jag också några frågor som jag inte i övrigt berör i promemorian:

11. Får kommunerna favorisera miljöbilsägare genom att låta dem parkera billigare? (Se Högsta förvaltningsdomstolen dom HFD 2014 ref. 57. Svaret är nej.)
12. Ska en person som haft förordnande som parkeringsvakt i en kommun anses ha kvar detta förordnande om anställningen övergår i en ny anställning hos ett kommunalt bolag som inte var att anse som ett kommunalt parkeringsbolag? (Se Högsta domstolens dom i NJA 2002 s. 565. Svaret är nej.)
13. Får man vänta hur länge som helst med att bestrida betalningsansvar vid felaktig parkering? (Se Högsta domstolens dom i NJA 1987 s. 175, överklagande efter 1,5 år. Det var för länge.)
14. Är den som sålt en bil till en person med falsk identitet och sedan fått tillbaka bilen ansvarig för betalning av avgift för en felparkering som bluffpersonen gjorde sig skyldig till? (Se Högsta domstolens dom i NJA 2019 s. 480. Svaret är nej.)

3 Några lagbestämmelser

De två felparkeringslagarna

Det finns två lagar om avgifter för felparkering. Den ena är lagen (1976:206) om felparkeringsavgift och den andra är lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering. Den första (*felparkeringsavgiftslagen*) handlar i allt väsentligt om parkering och stannande på gator, torg och annan allmän mark, medan den andra (*kontrollavgiftslagen*) reglerar parkering på mark som har upplåtits för parkering eller där markägaren har förbjudit parkering. I de för våra frågor avgörande delarna gäller i stor utsträckning detsamma oavsett om det är den ena eller den andra lagen som ska tillämpas. Frågorna är i princip desamma, mestadels svaren också. Vi kan alltså behandla alla parkeringar i ett sammanhang.

De för våra frågor viktigaste bestämmelserna i de båda lagarna ser ut så här:

Felparkeringsavgiftslagen

1 § Regeringen får förordna att denna lag skall tillämpas i fråga om överträdelser av föreskrifter som rör parkering eller stannande [...].

2 § Överträder någon föreskrift som avses i 1 § är han skyldig att erlägga avgift (felparkeringsavgift).

5 § Har fordon stannats eller parkerats i strid mot föreskrifter som avses i 1 §, får parkeringsanmärkning meddelas av en polisman eller av en sådan parkeringsvakt som avses i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning. En sådan anmärkning skall innehålla en uppmaning att inom en viss tid betala den fastställda avgiften.

Anmärkningen överlämnas till fordonets förare eller ägare eller fästes på fordonet. [...]

Att en polisman under vissa omständigheter får låta bli att meddela en parkeringsanmärkning framgår av polislagen (1984:387). Även en parkeringsvakt får låta bli att meddela en parkeringsanmärkning, nämligen om överträdelsen med hänsyn till omständigheterna i fallet framstår som obetydlig.

Kontrollavgiftslagen

1 § En markägare som upplåter ett område för parkering eller förbjuder parkering inom området får under de förutsättningar som anges i denna lag ta ut en avgift (kontrollavgift) om ett fordon parkerats inom området i strid mot förbud eller villkor som han har beslutat (olovlig parkering). [...]

3 § Kontrollavgift får tas ut endast om parkeringsförbudet eller parkeringsvillkoren tydligt har tillkännagetts genom skyltning på platsen. Skyltningen skall utföras med vägmärken.

8 § Vill markägaren ta ut kontrollavgift skall han utställa en betalningsuppmaning som överlämnas till fordonets förare eller ägare eller fästs på fordonet.

10 § Om det med hänsyn till omständigheterna i samband med den olovliga parkeringen skulle framstå som uppenbart oskäligt att ta ut kontrollavgift, får avgiften inte tas ut.

Andra lagbestämmelser av betydelse

Även vissa bestämmelser i andra lagar har betydelse för parkeringsfrågorna. Det gäller t.ex. 3 kap. 49 a § andra stycket och 11 kap. 9 § i trafikförordningen (1998:1276):

3 kap. 49 a § andra stycket

Om särskilda villkor för parkering gäller på en plats som avses i första stycket gäller följande:

1. Avgift ska betalas på det sätt som anges på platsen och enligt angiven taxa.
2. Om en parkeringsbiljett eller motsvarande används, ska denna placeras framtill i eller, om detta inte är möjligt, på fordonet. Detta gäller oavsett om avgift ska betalas för parkeringen eller inte. Tidsangivelser eller andra uppgifter om att villkoren för parkeringen är uppfyllda ska vara väl synliga och läsbara utifrån.
3. Om en parkeringsskiva eller motsvarande används, ska tiden på denna ställas in på den närmast följande halvtimmen räknat från den tidpunkt då uppställningen påbörjades. Parkeras fordonet innan en tidsbegränsning börjar, ska klockslaget för tidsbegränsningens början ställas in om fordonet ska stå kvar efter denna tidpunkt. Skivan ska placeras framtill i eller, om detta inte är möjligt, på fordonet med tidsangivelsen väl synlig och läsbar utifrån. Parkeringsskiva eller motsvarande behöver inte användas om fordonet endast är parkerat under tid då tidsbegränsning inte råder.

11 kap. 9 §

9 § Trots 3 kap. 49 a § första stycket, 53 § första stycket 10, 54 § eller 55 § första stycket 3, 8 kap. 1 § första stycket 2 eller förbud som har meddelats genom lokala trafikföreskrifter får ett fordon stannas eller parkeras när det används

1. vid parkeringsövervakning som avses i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.,
2. av en polisman, bilinspektör eller tulltjänsteman i tjänsteutövning,
3. av en kustbevakningstjänsteman i tjänsteutövning,
4. vid yrkesutövning av personal vid Skatteverkets skattebrottsenheter,
5. vid räddningstjänst,
6. vid brådskande yrkesutövning av en läkare, sjuksköterska, barnmorska, personal i hemsjukvården eller en veterinär,
7. vid transport av sjuka eller rörelsehindrade,
8. vid eftersök av vilt som kan ha skadats vid en viltolycka eller vid andra åtgärder i samband med en sådan olycka,
9. vid transport av frihetsberövade personer eller vid brådskande yrkesutövning av personal inom Kriminalvården,
10. av personal vid Säkerhetspolisen när de vidtar en skyddsåtgärd i sådan verksamhet som anges i 5 § förordningen (2022:1719) med instruktion för Säkerhetspolisen, eller
11. vid yrkesutövning av personal vid Kronofogdemyndigheten när de vidtar verkställighets- eller delgivningsåtgärder.

Undantagen i första stycket gäller endast om omständigheterna kräver det och särskild försiktighet iakttas.

--

Det kan noteras att ingen av de lagar som handlar om parkering innehåller någonting om parkeringsappar. I fall när man tycker sig ha lurats av en app får man alltså tillämpa bestämmelserna som de står, i princip utan hänsyn till att man har använt en app.

4 Rättspraxis kring de tio frågorna

Den ovannämnda handboken från SKR hänvisar till ett antal rättsfall som kan placeras in under våra tio frågeställningar. Jag har därutöver tagit fram ytterligare några fall. Nedan beskriver jag kort avgörandenas innehåll. I det därefter följande avsnittet försöker jag säga vad som gäller utifrån främst lagbestämmelserna och rättspraxis.

1 *Biljettens/parkeringsskivans placering*

Högsta domstolen slog fast följande i NJA 2005 s. 20: För att få parkera på plats för rörelsehindrade krävs, förutom innehav av parkeringstillstånd, att tillståndet placeras på ett sådant sätt att det är ”klart synligt för kontroll”. – Bilisten blev betalningsansvarig. (HD konstaterade också att någon möjlighet för domstol att undanröja betalningsansvaret för att förseelsen var obetydlig inte finns.)

I ett annat fall i Högsta domstolen (NJA 2014 s. 755) hade en s.k. parkeringsdosa placerats vid en ruta på en av de främre sidodörrarna så att den inte syntes genom framrutan. Domstolen ansåg att detta uppfyllde kravet att dosan skulle vara placerad ”fram till” i fordonet.

2 *Otydlig parkeringsbiljett*

I ett fall i Högsta domstolen (NJA 2013 s. 711 II) kunde bilisten i efterhand visa fotografier på en giltig parkeringsbiljett innanför bilrutan. Biljetten hade legat överst i en hög biljetter på passagerarsidan samtidigt som det hade funnits en äldre biljett på förarsidan, där felparkeringsavgiften hade fästs. Högsta domstolen betonade att det ska läggas stor vikt vid parkeringsvaktens anteckningar och rutiner men också att det finns möjlighet för markägaren (här en kommun) att fotografera situationen för att på så sätt ha ytterligare bevis för vad som skett vid sidan av själva parkeringsanmärkningen. Högsta domstolen ansåg mot den bakgrunden att kommunen, med hänsyn till bilistens fotografier, inte kunde anses ha visat att parkeringsanmärkningen var riktig. Domstolen undanröjde därför betalningsansvaret, dvs. bilisten slapp betala.

3 *Vilseledande app*

Jag har inte hittat någon rättspraxis som rör det fallet att man har ”vilseletts av en parkeringsapp”. Det gäller bl.a. frågan om man måste betala felparkeringsavgift/kontrollavgift om man har råkat logga in på ett felaktigt parkeringsområde i någon av parkeringsapparna, ett område som appen visat. Och det gäller frågan vad som gäller om man har betalat i en app där det visserligen gick att betala men där man inte fick betala enligt skyltningen på platsen.

4 *Eget fel i appen*

I Högsta domstolens mål NJA 2020 s. 742 ansåg domstolen att skyldigheten att betala parkeringsavgift skulle anses fullgjord när bilisten hade angett ett utländskt registreringsnummer vid betalning i en elektronisk tjänst (en app) med bindestreck mellan bokstäver, fastän det på bilens registreringsskylt inte var något bindestreck utan ett mellanrum. HD uttalade att avgiftsskyldigheten fick anses fullgjord om den enskilde ”har gjort vad som objektivt sett rimligen kan krävas av honom eller henne för att betala på det sätt som anges på platsen”. Det ansågs bilisten ha gjort, och parkeringsanmärkningen undanröjdes därför.

5 *Otydlig skyltning*

I fallet RH 1995:72 undanröjde hovrätten betalningsansvaret för en parkeringsanmärkning på den grunden att skyltningen av parkeringsplatserna för rörelsehindrade inte var korrekt och att utmärkningen av platserna var otydlig.

I Svea hovrätts mål FT 8132-18 hade ett bolag ett parkeringstillstånd som angav att parkering kunde ske bl.a. på "en plats märkt med ÅF". Bilen hade ställts på en streckad plats, vilket innebar att platsen inte fick användas för parkering. Men på en pelare bredvid denna plats fanns en skylt med ÅF:s märke. Hovrätten anförde att med hänsyn till hur skylten var placerad måste den antas ha avsett just den plats där fordonet hade parkerats. Skylten kunde därför uppfattas på det sättet att en innehavare av parkeringstillstånd hade rätt att parkera på denna plats, trots att den var streckad. Kontrollavgiften undanröjdes därför.

En hovrätt undanröjde en parkeringsanmärkning för en vanlig personbil som hade parkerats på en plats som var avsedd bara för husbilar. Skälet var att parkeringsskylten ansågs otydlig. (Fallet nämns i SKR:s handbok på s. 29. Beskrivningen där är något otydlig. Jag har inte läst domen och kan därför inte beskriva fallet bättre.)

En hovrätt undanröjde en felparkeringsavgift på grund av att en parkeringsskylt med texten ”30 minuter, Avgift, 8-18 (8-15)” ansågs otydlig när det gällde parkering efter kl. 18. (Fallet nämns i SKR:s handbok på s. 29. Beskrivningen där är något otydlig. Jag har inte läst domen och kan därför inte beskriva fallet bättre.)

6 *Nöd*

I hovrättsfallet RH 1993:113 hade en taxi parkerats under några minuter på en plats där det var förbjudet att stanna. Föraren skulle hjälpa en svårt blödande passagerare till bostaden. Hovrätten undanröjde felparkeringsavgiften med hänvisning till den bestämmelse som numera finns i 11 kap. 9 § första stycket 7 trafikförordningen om att fordon får stannas utan hinder av förbud, om fordonet används ”vid transport av sjuka eller rörelsehindrade” och under förutsättning att ”omständigheterna kräver det och särskild försiktighet iakttas”.

7 *Annan ursäkt*

I hovrättsfallet RH 2010:58 kunde bilföraren inte undgå parkeringsanmärkningen. Den hade utfärdats en halvtimme efter det att ett parkeringsförbud hade trätt i kraft på grund av att gatan skulle städas. Bilföraren kunde på grund av mycket snö inte flytta bilen utan

gick hem för att hämta redskap för att få bort snön. Domstolen ansåg att föraren kunde ha varit förutseende och röjt undan snön innan parkeringsförbudet trädde i kraft.

I HD-fallet NJA 2014 s. 929 (där f.ö. jag var referent) hade två personer, varav en var bilens förare, ledsagat en 92-åring med svag syn och dålig balans från bilen till lägenheten två trappor upp. Bilen stod uppställd på en plats med parkeringsförbud i ca 8 minuter. Högsta domstolen bedömde att det var fråga om parkering men att den omfattades av undantaget från parkeringsförbud i 11 kap. 9 § första stycket 7 trafikförordningen. Parkeringsanmärkningen undanröjdes därför.

8 *Obetydliga förseelser, oskäligt*

NJA 2005 s. 17: En parkeringsvakt kan underlåta att skriva ut en parkeringsanmärkning på den grunden att förseelsen är obetydlig. Detsamma kan en polis göra. Men någon motsvarande möjlighet för domstol att undanröja en utdelad parkeringsanmärkning finns inte. Därför – och för att det inte var fråga om nöd eller någon annan undantagssituation – slog Högsta domstolen fast att felparkeringsavgiften måste betalas. (Jfr NJA 2005 s. 20, anmärkt under 1 ovan.)

I RH 2005:2 åberopade bilägaren förmildrande omständigheter och att det var oskäligt att utfärda parkeringsanmärkning. Förarens hustru hade varit svårt sjuk och han pendlade mellan hemmet och sjukhuset. Den aktuella dagen avled hustrun, varför han i sin svåra situation glömde bort den parkerade bilen, som var en hyrbil. Den kom därför att stå felparkerad efterföljande dag. Hovrätten noterade att domstol i vissa undantagsfall kan undanröja betalningsansvaret om det inte funnits faktisk möjlighet att följa parkeringsbestämmelserna eller hinder mot detta uppstått på grund av nöd eller någon jämförbar intressekollision som kan medföra straffrättslig ansvarsfrihet. Därutöver finns det enligt hovrätten ingen möjlighet för domstolen att beakta skäligheten av parkeringsanmärkningen eller det medföljande betalningsansvaret. Eftersom nöd eller därmed jämställd ansvarsbefriande omständighet inte förekommit kunde bilägaren inte undgå betalningsansvar för parkeringsanmärkningen.

9 *Bevis för parkering*

I målet NJA 2001 s. 889 hade parkeringsvakten angett ”saknas biljett” på parkeringsanmärkningen. Det framkom dock att det faktiskt hade funnits en giltig biljett och frågan var om den hade funnits synlig vid framrutan, vilket bilisten hävdade. I Högsta domstolen kom man fram till att bilisten måste få åberopa vittnesbevisning om den saken, och målet skickades därför tillbaka till hovrätten.

NJA 2013 s. 711 I: En kontrollavgift har ansetts vara riktigt utfärdad trots att bilens förare hävdade att bilen inte parkerats vid den aktuella tidpunkten och att någon betalningsuppsmaning inte fästes på rutan då. Högsta domstolen uttalade att det som en parkeringsvakt har antecknat i samband med att en parkeringsanmärkning har meddelats ska tillmätas ett starkt bevisvärde. Enbart ett påstående från fordonsägaren om att felparkering inte har skett är inte tillräckligt för att betalningsansvar ska undanröjas. Om det saknas särskilda anteckningar från parkeringsövervakaren om omständigheterna, bör utgångspunkten enligt HD vara att det som gäller enligt lag, dvs. att betalningsuppsmaningen ska fästas på fordonet, också har följts. Det gäller inte om det

har framkommit omständigheter som talar emot det. Så var det dock inte här, så parkeringsanmärkningen gällde.

I det fall från Högsta domstolen som nämnts ovan under 2, NJA 2013 s. 711 II, anförde Högsta domstolen i p. 7 i domen: ”Den kommun för vars räkning parkeringsanmärkningen har utfärdats har bevisbördan för att parkeringen har skett i strid med gällande villkor. Vad en parkeringsvakt har antecknat i samband med att en parkeringsanmärkning har meddelats ska tillmätas ett starkt bevisvärde. Enbart ett påstående från fordonsägaren om att felparkering inte har skett är inte tillräckligt för att betalningsansvar ska undanröjas (NJA 2001 s. 889).” – Resonemanget ledde sedan fram till att kommunen inte hade uppfyllt sin bevisbörda, se ovan under 2.

10 *Andra fall*

NJA 2008 s. 637: Betalningsansvar gäller för en parkeringsanmärkning även om det vid parkeringstillfället var bestämt att den vägmarkering som legat till grund för parkeringsförbudet skulle tas bort därför att den numera saknade funktion. Ärendet gällde parkering för nära en spärrlinje vid ett tidigare övergångsställe. (Ett fordon får inte stannas eller parkeras längs en spärrlinje om avståndet mellan fordonet och linjen är mindre än tre meter.) Bilägaren måste alltså betala.

NJA 2007 s. 799: En parkeringsanmärkning har inte överlämnats till fordonets förare eller ägare på platsen för den påstådda överträdelsen och inte heller fästs på fordonet. I stället har anmärkningen sänts till ägaren med post. Detta stod i strid med lagens föreskrifter och betalningsansvaret för felparkeringsavgiften undanröjdes.

5 **Hur ska de tio frågorna besvaras?**

1 *Biljettens/parkeringsskivans placering*

Frågan var: Måste man erlægga kontrollavgift om man har betalat för parkeringen men inte lagt parkeringsbiljetten synlig i bilen? Gäller detsamma för parkeringsskivor och parkeringsdosor?

Svaret är: Man måste betala om man inte har lagt parkeringsbiljetten, parkeringsskivan eller parkeringsdosan synlig framtill i bilen. Det gäller även t.ex. på parkeringsplatser för rörelsehindrade (NJA 2005 s. 20). När det sägs att parkeringsbiljetten etc. ska läggas ”framtill” räcker det att den läggs synlig vid någon av de främre sidodörrarna (NJA 2014 s. 755). Om man t.ex. råkade ta med sig biljetten i fickan blir man skyldig att betala felparkeringsavgift resp. kontrollavgift.

2 *Otydlig parkeringsbiljett*

Frågan var: Hur är det om man har betalat och lagt biljetten innanför vindrutan men på ett sätt som lurat parkeringsvakten att tro att man inte har betalat eller att parkeringstiden har gått ut?

Svaret är: Om man kan bevisa att man har lagt biljetten synlig framtill slipper man parkeringsanmärkning även om man har lagt biljetten på ett sådant sätt att man har lurat

parkeringsvakten att tro att man inte har betalat eller att tiden har gått ut (NJA 2013 s. 711 II).

3 *Vilseledande app*

Frågan var: Måste man betala kontrollavgift om man har råkat logga in på ett felaktigt parkeringsområde i någon av parkeringsapparna? Hur är det om man har betalat i en app där det visserligen gick att betala men där man inte fick betala enligt skyltningen på platsen?

Svaret är:

Det finns ingen rättspraxis som jag känner till om denna fråga. Troligen är det så att man måste betala felparkeringsavgift/kontrollavgift om man har råkat logga in på ett felaktigt parkeringsområde i någon av parkeringsapparna. Det gäller om det finns tydlig skyltning i närheten som visar vilket området är. Man är alltså ganska säkert skyldig att hålla koll på skyltningen. Hundraprocentigt säkert är dock inte detta, det är möjligt att markägarna får ta ett ansvar för att apparna ger korrekt information.

Och troligen är det så att man måste betala felparkeringsavgift/kontrollavgift även i det fallet att man har betalat i en app där det visserligen gick att betala men där man inte fick betala enligt skyltningen på platsen. Inte heller detta är dock helt säkert, och det vore bra om vi kunde hitta åtminstone ett hovrättsfall som (preliminärt) bekräftar rättsläget.

4 *Eget fel i appen*

Frågan var: Måste man betala kontrollavgift om man har gjort en mindre felaktig inmatning i appen?

Svaret är: Om man måste betala eller inte beror säkert på hur allvarligt felet är. I det rättsfall som finns från Högsta domstolen (NJA 2020 s. 742) var bilförarens fel mycket begränsat. Markerar man däremot t.ex. fel bil i sin app måste man säkert betala straffavgiften. – Det principuttalande som Högsta domstolen gjorde i NJA 2020 s. 742 kan nog användas ibland och kanske även i andra slags fall, t.ex. fall där man blivit vilseledd av appen (se ovan). HD uttalade ju att avgiftsskyldigheten får anses fullgjord om den enskilde ”har gjort vad som objektivt sett rimligen kan krävas av honom eller henne för att betala på det sätt som anges på platsen”.

5 *Otydlig skyltning*

Frågan var: Måste man betala kontrollavgift om skyltningen har varit så otydlig att man har lurats att parkera fel?

Svaret är: Nej, det måste man inte. Det kan dock naturligtvis uppkomma gränsfall där det kan diskuteras om felet berodde på skyltningen eller inte.

6 *Nöd*

Frågan var: Måste man betala kontrollavgift om man var i en nödsituation?

Svaret är: Man slipper avgiften om fordonet användes för transport av sjuka eller rörelsehindrade, under förutsättningen att omständigheterna krävde att man parkerade (eller stannade) och man iakttog särskild försiktighet. Troligen finns det även därutöver vissa ”nödfall” som befriar från ansvar. Man kan t.ex. inte slippa avgiften för att man var tvungen att gå på toaletten eller fick ett viktigt telefonsamtal, däremot kanske för att man plötsligt mådde väldigt illa, för att man körde på en hund och ville ta hand om den eller för att man fick se ett barn som riskerade att springa ut i trafiken.

7 *Annan ursäkt*

Frågan var: Måste man betala avgiften om man annars har en mycket god ursäkt för att parkera på platsen?

Svaret är: Troligen är det bara i ”nödfall” (se ovan p. 6) som man kan klara sig undan avgiften. Men det finns också i kontrollavgiftslagen (10 §, någon motsvarighet finns inte i felparkeringsavgiftslagen) en bestämmelse om att man slipper avgift ”om det med hänsyn till omständigheterna i samband med den olovliga parkeringen skulle framstå som uppenbart oskäligt att ta ut kontrollavgift”. Se nedan under p. 8 angående denna bestämmelse.

8 *Obetydliga förseelser, oskäligt*

Frågan var: Måste man betala även om förseelsen är minimal eller om det annars är oskäligt att felparkeringsavgift tas ut?

Svaret är:

Om förseelsen med hänsyn till omständigheterna framstår som obetydlig kan en polis eller en parkeringsvakt låta bli att dela ut en parkeringsanmärkning. Det har de stöd för i polislagen resp. 5 § tredje stycket parkeringsavgiftslagen. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i kontrollavgiftslagen, men det behövs inte i en lag som handlar om annat än allmän mark; parkeringsvakterna kan avstå från att ”lappa” bilen, de ansvarar bara inför sina arbetsgivare.

Man kan inte få framgång med ett överklagande där man hävdar att förseelsen var så obetydlig att vakten eller polismannen borde ha låtit bli att dela ut en anmärkning. Makten att avstå ligger diskretionärt hos vakten resp. polismannen.

Som redan sagts under p. 7 finns i kontrollavgiftslagen (men inte i parkeringsavgiftslagen) en bestämmelse om att avgift inte ska tas ut ”om det med hänsyn till omständigheterna i samband med den olovliga parkeringen skulle framstå som uppenbart oskäligt att ta ut kontrollavgift”. Det betyder att man kunde ha avstått från kontrollavgift i t.ex. det fall som bedömdes i rättsfallet RH 2005:2 (hustrun som hade avlidit), om parkeringen hade skett på sådan mark som kontrollavgiftslagen gällt för.

9 *Bevis för parkering*

Frågan var: Måste man betala om man invänder att man inte alls parkerade på platsen och inte heller har fått någon parkeringsanmärkning?

Svaret är:

Utgångspunkten är att bevisbördan för att det skett en felaktig parkering ligger på den som disponerar över platsen, dvs. parkeringsvaktens huvudman/arbetsgivare. Som Högsta domstolen sa i rättsfallet NJA 2013 s. 711 I tillmäts dock det som en parkeringsvakt har antecknat i samband med att en parkeringsanmärkning har meddelats ett starkt bevisvärde. Och inte bara det: Om det saknas särskilda anteckningar från parkeringsövervakaren om omständigheterna, bör utgångspunkten enligt HD vara att det som gäller enligt lag, dvs. att betalningsuppsmaningen ska fästas på fordonet, också har följts. Det gäller inte om det har framkommit omständigheter som talar emot det.

Enbart ett påstående från fordonsägaren om att felparkering inte har skett är inte tillräckligt för att betalningsansvar ska undanröjas (NJA 2001 s. 889).

Det finns troligen i princip inga gränser för vilken bevisning som får åberopas i ett parkeringsärende.

10 *Andra fall*

Frågan var: Måste man betala kontrollavgiften t.ex. a) om parkeringsanmärkningen har överlämnats på ett felaktigt sätt, b) om anledningen till parkeringsförbudet är borta eller c) om parkeringsvakten var obehörig?

Svaret är:

a) Man behöver inte betala kontrollavgiften om parkeringsanmärkningen har överlämnats på ett felaktigt sätt (NJA 2007 s. 799).

b) Däremot kan man inte slippa betala bara för att anledningen till ett parkeringsförbud inte finns kvar (NJA 2008 s. 637).

c) Man slipper inte kontrollavgift för att parkeringsvakten var "obehörig". Visserligen sägs i kontrollavgiftslagen (12 §) att "markägaren ansvarar för att den som övervakar efterlevnaden av förbud eller villkor ... har för ändamålet lämplig utbildning". Men det finns inte någon sanktion i lagen i form av att en parkeringsanmärkning av en okunnig person skulle vara ogiltig. – Enligt felparkeringsavgiftslagen (5 § första stycket) är det bara poliser och parkeringsvakter som avses i lagen om kommunal parkeringsövervakning som får utfärda parkeringsanmärkningar. Anlitas någon annan för att göra detta, är anmärkningen säkerligen ogiltig. (Jag har inte kollat det sistnämnda.)

6 **Sammanfattning**

En rad olika frågor kan uppkomma kring parkeringsanmärkningar. Jag har gått igenom tio sådana frågor och redovisat den rättspraxis som jag hittat vid en snabb genomgång. Säkert finns det betydligt fler avgöranden som kan tas med i diskussionen och analysen.

Aktuella lagbestämmelser finns i framför allt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift och i lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering.

Felparkeringsavgiftslagen handlar i allt väsentligt om parkering och stannande på gator, torg och annan allmän mark, medan *kontrollavgiftslagen* reglerar parkering på mark som har upplåtits för parkering eller där markägaren har förbjudit parkering. Vissa bestämmelser av betydelse finns också i bl.a. *trafikförordningen* (1998:1276). Det finns inte några bestämmelser som är särskilt inriktade på betalning genom elektroniska tjänster, de s.k. parkeringsapparna.

Några viktiga saker som kan sägas om ”parkeringsjuridiken” är dessa:

1. Man måste betala felparkeringsavgift resp. kontrollavgift om man inte har lagt parkeringsbiljetten, parkeringsskivan eller parkeringsdosan synlig framtill i bilen.
2. Om man kan bevisa att man har lagt biljetten synlig framtill slipper man parkeringsanmärkning även om man har lagt biljetten på ett sådant sätt att man har råkat lura parkeringsvakten att tro att man inte har betalat eller att tiden har gått ut.
3. Troligen måste man betala felparkeringsavgift/kontrollavgift om man har råkat logga in på ett felaktigt parkeringsområde i någon av parkeringsapparna. Det gäller om det finns tydlig skyltning i närheten som visar vilket området är.
4. Troligen måste man också betala felparkeringsavgift/kontrollavgift om man har betalat i en app där det visserligen gick att betala men där man inte fick betala enligt skyltningen på platsen.
5. Om man har gjort en felaktig inmatning i parkeringsappen får man oftast räkna med att betala felparkeringsavgift/kontrollavgift. Men enligt Högsta domstolen anses man ha fullgjort sitt betalningsåliggande om man ”har gjort vad som objektivt sett rimligen kan krävas ... för att betala på det sätt som anges på platsen”.
6. Man måste inte betala kontrollavgift om skyltningen har varit så otydlig att man har lurats att parkera fel.
7. Man slipper avgiften om fordonet har använts för transport av någon som är sjuk eller rörelsehindrad, under förutsättning att omständigheterna krävde att man parkerade (eller stannade) och man iakttog särskild försiktighet. Troligen finns det även därutöver vissa ”nödfall” som befriar från ansvar.
8. Man kan slippa kontrollavgift (men inte felparkeringsavgift) ”om det med hänsyn till omständigheterna i samband med den olovliga parkeringen skulle framstå som uppenbart oskäligt att ta ut kontrollavgift”.
9. Bevisbördan för att man har parkerat fel ligger som utgångspunkt hos markägaren. Men det som en parkeringsvakt har antecknat i samband med att en parkeringsanmärkning har meddelats tillmäts ett starkt bevisvärde. Och om det saknas särskilda anteckningar från parkeringsvakten om omständigheterna, är utgångspunkten

att det som gäller enligt lag också har följts. Det gäller inte om det har framkommit omständigheter som talar emot det.

10. Man behöver inte betala kontrollavgiften om parkeringsanmärkningen har överlämnats på ett felaktigt sätt, t.ex. sänts med post eller e-post.